

Pol da Timoti do Papia 2 Mandagít

But piso gen

Timoti uñun Pol dakon pi ısalni, do Pol da papia on anpak tagisi yolek asak uñun do mandagít. Pol dam tebanon egek kili nikba kímotdisat yan nandanek Timoti nandań gadatni díma yawotjak, ae Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi do yan teñtejok pi díma yípmajdetjak do mandagít. Ae Piňkop dakon gen morap tagisi guramík kímotjak do iyigít. Amin da tepmi jígiyo madepsi imdan, mani tebaisi agek Piňkop da pi imgut uñun ań kímotjak do mandań imgut.

Timoti amin nandak nandakni gulusuń ton amin dakon gen do mirak díma yopjak do iyigít. Unjuden gen da amin mirak pań yoman amin dakon egip egip pańupbal ań. Do Timoti Pol dakon anpak tagisi timigek uñun bań yol kímotjak. Uñun nandań gadaron tebaisi agek buri yaworisi tańakwa ae amin do but dasi galak tań yominek jígi mibili mibili uñun guramítjak do iyigít.

Timoti Piňkop dakon amin dagok do pi tebaisi asak

¹ Nak Pol, Yesu Kristo dakon yabekbini. Iyi da galak togon Piňkop da nak yabekbi pi aben, ae Yesu Kristo nandań gadań imaj amin egip egip uñun yom do yan teban tok ań yomgut uñun do yoyíken do nak tilak agit.

² Timoti monji gimano nak on papia gak do mandan̄ gamisat. Piñkop Dat ae Amin Taginin Yesu Kristo dakon nandañ yawotni gat, ae bupm̄ini gat, ae but yawotni gat gagon tosak do bisit asat.

Gen Bin Tagisi do mayaktok dīma panen

³ Babikno Piñkop da dabilon gulusuñnin m̄ini yan̄si nandañek Piñkop dakon pi awit, nakyo kisi yan̄ gin pini asat. Kalbi ae gildari yipman̄ deri m̄ini bisit an̄ek gak do nandañek Piñkop ya yan̄ iyisat.

⁴ Dabilgo dakon pakbi mawit, nak uñun do nandañek abin̄ aeno gandakdosi nandisat, an̄ek but galaksi nandaken̄.

⁵ Nak nandisat, kalip uwago Lois ae menjgo Yunis da nandañ gadat agimal, gakyo kisi yan̄ gin Kristo nandañ gadañ imiñ kimokdol yan̄si nandisat. An̄ek gak dakon nandañ gadakgo tebai uñun do nandañek,

⁶ nandak nandakgo abo pisan̄ban Piñkop da but galak do wup dakon yo uñun gamgut abi egip egipgokon aeni teban tosak do nandisat. Uñun am̄in da kindap pisonjakwa madepsi sosoñ uñun da tilak. Kisitno busuñgokon wutjigim bisapmon Piñkop da but galak do tapm̄im gamgut uñun do yosot.

⁷ Abi madepsi sosak, nido Telagi Wup nimgut uñun pasol pasol aneñ do dīma nandisak. Uñun da tapm̄im nimisak, ae nin pañpulugañban am̄in do but dasi galak tan̄ yomaman̄, ae nin do kila an̄ek an̄pak kalipmi pabin̄ yopman̄gaman̄.

8 Do gak Amín Taginin dakon gen yan teñteñok do mayaktok díma pabi. Ae nak Yesu dakon dam tebanon amíni nak do mayaktok díma pabi. Piñkop dakon tapmím abidañbi Gen Bin Tagisi yan teñteñok pikon nak gat kísi jígi pandeñ.

9 Piñkop da nin yokwikon banj tímigek telagisi egipneñ do yan nimgut. Nin da anpak tagi kinda agímañ do anek díma, nandañ yawotni do anek yan nimgut. Kalipsigwan yo kinda díma wasançban noman tañakwan, Yesu Kristo do anek nandañ yawotni nim do kili nandaban teban tagit.

10 Ae abisok Yesu Kristo yokwikon banj tímít tímít amíniñ noman kili altañ teñteñanban Piñkop dakon nandañ yawotni kísi noman altañ teñteñagit. Yesu Kristo da kímot dakon tapmím aban pasilgit, anek Gen Bin Tagisi da pañtagap aban miñat amín morap kísi egip egip teban do nandaba pisagit.

11 Piñkop da nak uñun Gen Bin Tagisi dakon yan teñteñok anek yabekbi pi anek yoyinjet pi aben do manjigit.

12 Mibili yan do jígi uñun guramíkdat. Mani uñun do mayagi díma pasat, nido amín uñun nandañ gadañ imisat uñun kili nandañ imgum. Ae nak da kisitnikon yo yipgum uñun kílanı tagisi anjakwan wigí Kristo apjak Gıldaron wugisak yañsi nandañ kimokdot.

13 Gen tagisi gamgum uñun tebaisi abidañek miñat amínyo yoyin dekgi. Anek Yesu Kristokon gadañek nandañ gadat bamisi anek amín do but dasi galak tañ yobi.

14 Piñkop da Gen Bin Tagisi kilani abi do gamgut, uñun kilani tagisi aŋ kimokgi. Telagi Wup nin da butgwan yíkdak uñun da gak pi uñun do tagi aŋpulugosak.

15 Gak nandisal, Esia provinskon amín morap nak kili nepman dekgwit. Ae Pigelus gat ae Emogenes kisi nak kili nepman dekgimal.

16 Nak Onesiporus dakon gwakni Amín Tagi da bupmi nandan yomjak dosi nandisat. Bisap morapmi Onesiporus da nak dakon but anjeban aban butno tagisisi agit. Ae dam tebanon yíkgim uñun do mayagi díma pagit.

17 Uñun Rom abinék nak nandak do pi madepsi anjek wisigít anjek don nak nandagit.

18 Ae kokup pap Epesaskon uñun da nak madepsi aŋpulugagít uñun gaga pakyaŋsi nandisal. Gen kokwin bisap madepmon Amín Tagi da bupmi nandan imjak dosi nandisat.

2

Timoti Yesu Kristo dakon emat amín tagisi da egiŋjak

1 Monjino, Yesu Kristo dakon nandan yawotni da gak anjeban aŋakwan tebaisi akgi.

2 Anjek gen morap amín morapmi da dabilon yan tenjeŋŋapbo nandagil, uñun Piñkop gen tebai abidoŋ amín do yobi. Anjaki uñun da amín diwari kisi tagi yoyiŋdetni.

3 Gak Yesu Kristo dakon emat amín tagisi da egek pi uñun dakon jigi pabi, amín diwari nin gat kisi da panen.

4 Emat amin pi aŋ bisapmon, pi dī gat kisi dima aŋ. Uŋjun mibiltok amin madepni da pi agakni pindakban kilegisi asak do nandisak.

5 Napbi gwapbokon kisak amin napbi gwapbo dakon gen teban kisi yoldak. Yan dima asak kaŋ, napbi gwapbokon teban tanek tomni abidonj, uŋjun dima abidosak.

6 Amin kinda jap do pi madep aŋek kilani tebai asak amin, uŋjun da amin diwari mibiltan yomiŋek pigaga jap pasak.

7 Geno on yosot uŋjun do nandaki, aŋaki Amiŋ Tagi da nandak nandakgo aban pisanban gen morap uŋjun dakon mibili nandabi pisokdisak.

8 Gak toktogisi Yesu Kristo do nandaki. Uŋjun Kila Amiŋ Madep Dewit da kabikon nani, uŋjun kimagek aeni pidagit. Nak Gen Bin Tagisi on naŋ yan teŋtejosot.

9 Gen Bin Tagisi uŋjun yan teŋteŋaŋapbo mibili uŋjun do nak jigi mibili mibili paŋek yokwi pakpak kinda naŋ yan kisit kandapyono nap teban baŋ paŋteban abi. Mani Piŋkop dakon geni uŋjun nap teban naŋ aripmi dima aŋteban agagi.

10 Yanđo, nak Piŋkop dakon miŋat aminyo iyi do manjigit paŋpulugokeŋ do butno aŋteban aŋek uŋjun jigi morap pasat. Nak Yesu Kristo da yokwikon baŋ timitjak do nandisat, ae uŋjun gat kisi toktogisi tilimnikon egiwigini do nandisat.

11 Gen on uŋjun bamisi:
Nin uŋjun gat kisi kalonj iŋmakgimanj kaŋ,
nin uŋjun gat kalonj egipdamanj.

12 Nin tebai agek jigi morap uŋjun guramitneŋ kaŋ,

nin uñun gat kisi kila amin madep egipdamañ.
 Nin manji imneñ kan,
 uñun yo kisi manji nimdisak.

13 Nin yañ teban tok genin yapneñ kan,
 uñun geni guramitdisak gin,
 nido iyi dakon geni kulabik aripmi dima asak.

Timoti Piñkop dakon pi aminsi dagok do pi tebaisi asak

14 Gak bisapmi bisapmi miñat aminyo pañpulugañbi gen uñun do nandani. Uñun gen emat añek gen dakon mibili do notni pabin yop do pi dima ani do Amín Tagi da manon gen tebaisi yoyiki. Gen uñuden da amín kinda aripmi dima anpulugogi. Uñun da amín mirak pañek nandan uñun dakon butni pañupbal asak.

15 Gak pi aminsi dagok do pi tebaisi abi, añaki Piñkop da pigo do nandaban tagisi asak. Yañ añek mayaktok dima pakdisal, ae Piñkop dakon gen bamí kilegisi yoyijdetdisal.

16 Piñkop dakon galak tok dima yolyoli dakon gen morap manji yobi. Gen uñuden da amín ilik pañpañ Piñkop dakon kosit da dubagikonsi sigin pañkikdan.

17 Gen uñuden uñun wuda yokwisi amín pañupbal añ uñun yombem, madepsi akdisak. Gen uñuden yoñ amín bamot uñun Imenius gat ae Piletus gat.

18 Amín bamot gen bamí dakon kosit kili yipmañ dekgimal. Uñun yañ yomal, “Miñat amín morapyo

kimoron da pidokdañ dakon bisap madep kili norman tagit.” Gen on nañ miñat aminyo diwari dakon nandañ gadat pañupbal amal.

19 Mani Piñkop da pañmuwukbi madepni wasok do aŋek gwak teban kili magit da gwak uñun tebaisi akdak. Ae uñun gwagon gen yañ mandagit: “Amin Tagi da iyí dakon miñat amini nandañ yomisak,”

ae

“Amin morap nin Amin Tagi dakon amin yañ yon amin uñun aŋpak yokwi uñun manji yomiñ kimotni.”

20 Yoni morapmi amin da yutnon kwoba idapyo mibili mibili ton. Diwari gol ae silwa banj wasanbi, ae diwari kindap banj wasanbi, ae diwari miktím banj wasanbi. Uñun kabikon diwari pi tagisi ak do ton, ae diwari pi isali mibili mibili ak do ton.

21 Amin kinda egip egipnikon aŋpak yokwi wiririk mudanek Piñkop da dabilon gwaljigi mini asak kañ, uñun amin idap kinda pi tagisi ak do tosok uñun yombem. Uñun Piñkop dakon aminsi egek Amin Tagini tagi aŋpulugosak. Uñun da pi tagisi morap ak do tagap tokdisak.

22 Gak yawi kaluk da butgwan but suligik morap noman ton uñun yopmañek pasal kini. Aŋek aŋpak kilegi gat, ae nandañ gadat gat, ae amin do but dasi galak tañ yomyom gat, ae but yawot aŋpak gat uñun timit do pi tebaisi abi. Aŋek amin Piñkop da dabilon gwaljigi mini egek Amin Tagi da manon bisit aŋ amin gat on aŋpak tagisi morap aŋek egipni.

23 Gak nandaŋ kokwini tagi dîma amîn dakon gen gulusuŋni do mirak dîma yopbi. Gaga nandisal, gen uŋuden da butjap ukwayityo paŋalon asak.

24 Amîn Tagi dakon oman amîn uŋun butjap ukwayityo dimasi asak. Amîn morap kisi do aŋpak tagi baŋ anjomisak, ae yoyinjet agakni uŋun tagisi. Amîn da kwen wiŋik aŋ iiba kaŋ, aŋpak yaworisi anjomisak.

25 Uŋun pi yaworisi aŋek geni pabin yopmaŋan amîn dakon nandak nandakni paŋmiliŋ asak. Yan asak kaŋ, Piŋkop da paŋpulugaŋban but tobil aŋek gen bamî do nandaŋ piſoni.

26 Sunduk da galaktokni yolni do iyî da paron depban yokwalgwit. Mani gen bamî nandani kaŋ, nandak nandakni ae piſaŋakwa Sunduk da paron da kukwaŋ kičdaŋ.

3

Mibi bisapmon amîn da aŋpak yokwisi akdaŋ

1 Mani yaŋsi nandaki, mibi bisapmon jiŋi morapmi yokwisi da noman tokdaŋ.

2 Amîn da iyî dogin galak tanek moneŋ tîmit do galagi madepsi nandakdaŋ. Iyî do nandaba yo madep aŋakwa kwen wiŋik akdaŋ. Ae butjap ukwayityo aŋek amîn dîwari yobipdaŋ. Meŋ datyo dakon gen pabin yopdaŋ, ae miŋat amînyo da aŋpak tagi aŋyoba ya yan dîma yoyikdaŋ. Piŋkop dakon aŋpak manji yomdan.

3 Amîn do but dasi galak tan yomyom aŋpak dîma akdaŋ, ae amîn da yokwi aŋyoba dîwari

yopyop anjpak dîma akdañ. Amin diwari do yanba yokwi tok anjek giptim dakon galaktok kila tagi dîma akdañ, anjek amîn dapman pañupbal akdañ. Anjpak tagi morap uwal aŋ yomdañ.

4 Iyi dakon notni yokwi aŋ yomdañ, anjek nandak nandak gulusur morapni tepmisi yoldañ. Uŋjun iyi do amîn madep yan nandakdañ. On miktîm dakon anjpak kisik kisigi toŋ mibili mibili uŋjun do galagisi nandaňek Piŋkop do but dasi dîma galaktokdañ.

5 Piŋkop dakon anjpak ak do gip dagin akdañ. Anjek Piŋkop da egip egipnikon pi asak dakon bîkbîk dîma imdañ. Gak uŋuden amîn da dubagikon egipbi.

6 Uŋuden amîn amîn pañkiligeck yutnikon wîgek miňat paňgalak anjek uŋjun dakon galak tok yolni do pi aŋ. Miňat uŋjun yokwi morapmi awit dakon jigi madepsi paňek ekwañ. Ae but sulugik anjek yokwi mibili mibili aŋ.

7 Miňat uŋjun nandak nandak pak do tagisi nandan, mani gen bamî arîpmi dîma nandañ pisoni.

8 Kalip Janes gat Jambres gat da Moses uwal aŋ imgumal, yan gin, amîn anjpak uŋjun aŋ uŋjun gen bamî naŋ uwal aŋ iman. Uŋjun nandak nandakni wagilci upbal tawit, ae Piŋkop dîmasi nandan gadañ iman.

9 Mani pini uŋjun madepsi dîma ireñ tokdisak. Uŋjun kalip amîn da Janes gat ae Jambres gat dakon ŋugigî anjapkni pindakgwit yan gin amîn morap da anjapkni pindakba ŋugigisi akdañ.

Timoti Piŋkop gen tebaisi abidosak

10 Mani gak ni gen banj yoyinjeddat, ae anjpakno do nandisal. Mibili nido pi asat uñun nandisal. Nak Piñkop do tebaisi nandañ gadañek bisapmi bisapmi butno tebaisi anjteban aŋek pi asat, ae amín do but dasi galak taŋ yomiňek tebaisi agek but yaworon da jigi guramikdat.

11 Anjpak yokwi morap amín da nak do aba jigi pagim, ae tepmi morap Antiok ae Ikoniam ae Lista kokup papmon naba guramikgím uñun gak nandisal. Mani Amin Tagi da uñun jigi morapmon nak anjpulugaŋjakwan tagisi egipgum.

12 Asisi, amín morap Yesu Kristo gat gadañek Piñkop dakon anjpak ak do nandañ, uñun aba amín da yo yokwi aŋ yomdañ.

13 Mani amín yokwi gat ae top amín gat da anjpak yokwi sigin aŋakwa wagil yokwisi akdisak. Uñun miňat aminyo paŋkewaldan, aŋakwa uñun yo kisi da tamoni do paŋkewaldan.

14 Mani gak gen uñun abidagil da tebaisi nandañ gadasal, uñun gen tebaisi abidoki, nido gayin dekgimaŋ amín gaga nandañ nimisal.

15 Gak moniňisok egipgul bisapmon Piñkop dakon gen telagi papianikon ton nandak nandak uñudon wasanjeñ pagil. Papia uñun da nandak nandak kilegi tagi gamjak. Nandak nandak kilegi uñun yan: Yesu Kristo nandañ gadañ imiňaki Piñkop da gak yokwikon naŋ abidosak.

16 Piñkop da papiakon gen morap ton uñun Telagi Wup da iyí amín paŋtagap aban mandawit. Gen uñun da gen bamí do niyinjedtak, ae miňat aminyo nandak nandak yokwini paŋmiliŋ asak, ae

kosit agip agipni pañmiliç asak, ae anpak kilegi do niyinjdetdak.

¹⁷ Gen uñun da pañpulugañban Piñkop dakon miñat aminyo nin anpak tagisi morap timikgimanj, ae uñun da pañtagap aban pi tagisi morap mibili mibili ak do tagap tomar.

4

Timoti uñun Piñkop gen yan teñteñok pi ankimotjak

¹ Yesu Kristo da don altañek kila amin madep egek miñat aminyo morap kalugi ekwañ gat ae amin kili kimakgwit gat kisi dakon anpakni kokwin akdisak. Yanşı akdisak, do nak Piñkop ae Yesu Kristo da dabilon gak do gen tebaisi yan gayisat:

² Gak geni yan teñteñok do pi tebaisi abi. Amin gen nandak do tagap tok aŋ bo ae tagap ton díma aŋ, gak bisapmi bisapmi Kristo dakon yan teñteñok dakon pi aŋ kimokgi. Gak buri pídoni dakon gen ban madepsi yoyiki, ae but tobil aŋek Piñkop dakon anpak yolni do pañtagap abi. Gak bisapmi bisapmi miñat aminyo dakon but pañteban aŋek yaworikon da Piñkop da anpak si galak tosok uñun do tagisi yoyin dekgi.

³ Nido, don amin gen kilegi sanbenek nandak do díma galak tokdañ. Uñun da iyí ni gen ban nandak do galakton uñun dakon yoyinjdetni iyí timitdañ.

⁴ Uñun gen bamí manji iminjek babikni dakon binap gen do mirak yopdañ.

5 Mani gak gaga bisapmî bisapmî nandak nadakgo si pisanjakwan egipbi. Jigî ae tepmîyo guramikgi. Ae Gen Bin Tagisi miñat aminyokon yan tenjeñok dakon pi abi. Miñat aminyo pañpulugoki dakon pi Piñkop da gamgut, pi uñun añ kîmokgi.

Pol kîlisok uñun kîmotdisak

6 Gak yanjsi abi, nido nak kîlisok uñun kîmotdisat. Anjapbo yawino da Piñkop do wain paret añ iman uñudeñ tagaldisat. Kikerj dakon bisap kili kwan tosok.

7 Nak egip egip dakon napbi gwapbo tagisikon tîmtîm yanek kigim, anek abîsok tilagon kili abîn altat. Nak Piñkop do nandañ gadatno tebaisi abîdagim.

8 Amin da napbi gwapbokon teban tanek tomni tîmikgañ uñun kili tagap tak da nak do jomañek tosok. Tomni uñun yan: Amin Tagi da amin kilegi yan nayîkdisak. Amin Tagi da añpak kilegi yolek amin dakon añpakni kokwin anek miñat aminyo gen pikon yopjak bisap madepmon tomni uñun namdisak. Ae nak kalor dogin dîma namdisak, amin morap Yesu noman altanjanban kok do but kindap añ uñun do kisi yomdisak.

Timoti uñun Pol do tepmisi opjak

9 Gak kosit niañon da nagon tepmisi opbi dakon pi madepsi abi.

10 Nido, Demas kili nepmañ dekgit. Uñun on miktim dakon yo morap do galagi nandanek Tesalonaika kokupmon kigit. Kresens uñun Gale-sia provinskon kiňakwan Taitus uñun Dalmesia miktimon kigit.

11 Luk kalon dagin nak gat ekwamak. Mak abidańbi gak gat kisi opjil, nido uñun da nak pikon anjulugosak amin tagisi.

12 Tikikus uñun nak da yabekgo Epesas kili kigit.

13 Gak apbi bisapmon paba pigik dubakno kokup pap Troas uñudon Kapus da yutnon yipgum uñun si abidańek opbi. Ae papia kisi timikgi. Papia sipsip gip bań wasańbi uñun bańsi timikgi.

14 Aleksanda, uñun ain bań yo wasok amin, uñun da nak do yo yokwisi agit. Uñun anjpak agit dakon kobogi do Amin Tagi da yo yokwisi don an imdisak.

15 Gakyo kisi uñun amin do kań kimokgi. Uñun nin dakon gen do uwal madepsi agit.

16 Mibiltok gen pikon nepgwit dakon kobogi yagim bisapmon, amin kinda da nak gat agek anjulugańban gen dima yagimak. Amin morap kisi nak nepmañ dekgwit. Piňkop da uñun gulusunni dakon kobogi yokwi dima yomjak dosi nandisat.

17 Mani, Amin Tagi da nak da ileñonjok agek nak anteban agit. Do nak Gen Bin Tagisi arıpmisi yanapbo Amin Nwakñwari Kabı morap kisi da nandawit. Anjapbo Piňkop da nak laion da gen kagakon nań abidagit.

18 Amin Tagi da nak anjpak yokwi morap an nam-dan uñudon nań abidokdísak. Anjek anjulugańban tagisi egapbo anjan Piňkop dakon amin kila agakni

Kwen Kokup tosok uñudon aŋkikdisak. Amin Tagi dagok dagogi mīni tīlīm gulgwani taŋ aŋaŋ kikdisak. Uŋjun asi.

¹⁹ Gildatno tagi Prisila gat ae Akwila gat ae Onesiporus dakon gwakni kisi do yoyiki.

²⁰ Erastas uŋjun kokup pap Korinon sign egisak. Anjakwan Tropimus uŋjun sot agit, do kokup pap Miletus uñudon yipmaŋ dekgim da egisak.

²¹ Gak kosit niaŋon da tepmisi opbi dakon pini aŋkimokgi. Jomjom aŋegaki ais bisap di apban. Yubulus da gildatni tagi gayisak. Ae Pudens, ae Linus ae Klodia gat ae paŋmuwukbi diwarí morap gat kisi da gildatni tagi gayaŋ.

²² Amin Tagi da wupgo gat egipjak, ae nandau yawotni da gagon tosak do bisit asat.

**PINKOP GEN
The New Testament and Psalms in the Yopno Language
of Papua New Guinea
Nupela Testamen na Buk Song long tokples Yopno long
Niugini**

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yopno

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-01-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files
dated 31 Aug 2023

b683ce50-d820-5bfc-8471-d8ee080be106